

Anna Tell

I det förgångna

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

Tidigare utgivning

Fyra dagar i Kabul 2017

Med ont fördrivas 2019

Norr om Beirut 2021

Det sanningen döljer 2023

Wahlström & Widstrand
Sveavägen 56, 103 63 Stockholm
www.wwd.se | info@wwd.se

© Anna Tell, 2025
Omslag: Niklas Lindblad, Mystical Garden Design
Tryck: ScandBook, Eu 2025
Första tryckningen
ISBN 978-91-46-24236-9

Den här berättelsen tillägnas mina darlings Sigrid och Selma. Er styrka, ert mod och er nyfikenhet inspirerar mig varje dag.

Prolog

Maj, 2014

Plastmattan i hallen gav ifrån sig ett knarrande ljud. Hon stannade upp för att försäkra sig om att ingen hade vaknat, men det enda hon hörde var kraftiga snarkningar från föräldrarnas sovrum. Annars var det tyst i lägenheten.

Hon svepte med blicken efter spår av brodern, men varken skor eller jacka låg där han brukade lägga dem. Han var ute, vilket gjorde henne orolig. Om hon skulle stöta på honom nu, vid den här tiden på dygnet, med en fullpackad väska, skulle han aldrig låta henne gå.

Hon skulle precis ta på sig gympaskorna och sin anorak när hon hörde spolknappen i badrummet och ljudet av nakna fötter. I nästa sekund stod hennes lillasyster i hallen och stirrade på henne.

- Vad gör du uppe så här sent, gumman, du borde sova?
- Jag hade mardrömmar och behövde gå på toa.
- Åh, söta du.

Hon tog tag i sin lillasysters hand.

- Kom, så går vi och lägger oss igen.
- Men varför sover inte du?
- Jag drömde också knasigt. Men jag ska lägga mig igen.

Det knöt sig i magen på henne när hon uttalade lögnen. Skulle det här bli det sista hon sade till sin älskade lillasyster – åtminstone på flera år? En simpel lögn!

Inne i sovrummet stoppade hon om den lilla kroppen medan de gav en gemensam slängkyss till tavlan med alla sagoprinsessorna som satt på väggen ovanför sängen.

- Ska myslampan vara tänd?

– Jaa! sade lillasystern.

– Sov nu!

Så satt hon en stund på knä vid sängen och tittade på sin syster under det rosa täcket med alla älvorna på.

När andningen till slut blev tyngre smög hon ut, snörade på sig skorna, greppade jackan, ryggsäcken och den svarta handväskan och stängde ytterdörren så tyst hon kunde.

Det doftade vår utomhus, men luften var kylig och det kunde inte vara mer än några enstaka grader varmt.

Hon skyndade på stegen mot tunnelbanan. Gatlamporna lyste upp gångvägen och strax var hon nere på den folktomma perongen. Tåget skulle komma in om två minuter. Hon tryckte sig mot väggen, drog på sig luvan på tröjan, tänkte inte riskera att bli igenkänd nu. Vad skulle hon ens säga om någon frågade vad hon gjorde här ute mitt i natten? Att hon var på väg att lämna sin kära lillasyster och alla andra hon älskade för att åka till en okänd plats där hon egentligen inte visste vad som väntade henne?

Hon försökte känna sig lycklig, men just nu i denna stund var det mest oron som vibrerade i henne. Men Elias hade sagt att det skulle bli bra. Och skulle det inte bli det fick hon väl helt enkelt åka hem igen. Svårare än så kunde det väl inte vara?

Tåget bromsade in och dörrarna öppnades. Några stöjiga ungdomar satt i den främre vagnen, så hon sjönk ned på ett säte i vagnen bakom, utan att ta av sig luvan.

T-centralen utan ett myller av människor gjorde att hon var framme vid Cityterminalen inom någon minut. Utanför Gate 18 satt en handfull passagerare och väntade på att klockan skulle bli 04.00 och slussen ut till bussen skulle öppnas.

När hon klev på visade hon upp sin utskrivna biljett och räknade till sex andra passagerare. Hon satte sig intill ett fönster och placerade ryggsäcken på sätet intill för att försäkra sig om att inte få någon pratsjuk passagerare bredvid sig. De följande sju timmarna tänkte hon ägna åt att sova.

Innan de ens rullat ut från terminalen hade hon satt i öronproppar

och tagit fram en ögonbindel. Tankarna virvlade runt medan hon såg himlen färgas av gryningssolens första försiktiga strålar. Sedan slöt hon ögonen.

När bussen nådde Västerås tog hon fram matlådan. Hon åt sin ostsmörgås, och ångrade att hon inte hade tagit med sig kaffe. I termoserna fanns blaskigt te men det kunde hon vara utan just nu.

En passagerare, med en tung ryggsäck hade klivit på och åstadkommit lite rörelse i bussen, annars var det alldeles tyst. Om hon ändå hade haft sin telefon och kunnat lyssna på Coldplay, Avicii eller vad som helst, då skulle det ha varit lättare att fördriva tiden. Men hon hade noga följt instruktionerna hon fått och förstört SIM-kortet och slängt telefonen.

Hon tänkte på allt hemlighetsmakeri, det hade nästan drivit henne till vansinne. Meddelanden som skulle memoreras och därefter raderas. Och för att boka resan hade hon fått en billig och knappt funktionsduglig telefon, en som inte gick att kopplas till henne. Hur hon ens skulle klara sig där borta utan en Iphone var just nu svårt att förstå. Men det fick bli en senare fråga.

Hon tittade på fotografiet hon hade skrivit ut och plastat in, som hon hade haft gömt i sin väska under alla månader. Det var Elias som tagit fotot på dem, när de promenerade på Djurgården förra sommaren. De hade kysst varandra för första gången. Båda log in i kameran, han med sitt ljusa hår och sina blå ögon och hon med sina bruna ögon och sitt mörka hår. Nu räknade hon på sina fingrar och konstaterade att det snart var tio månader sedan.

Hans buckliga öra syntes på bilden. Efter tillräckligt många smällar förstörs brosket och det blir ett blomkålsöra, hade han berättat.

Blomkålsöra? hade hon sagt och sett frågande ut.

Det heter så.

Blomkålsöra.

Elias tränade kampsport, vilket också syntes på honom. Han var stark, senig och seg. I början hade hon nästan varit rädd för honom, men sedan hade han visat sig vara världens snällaste person, trots det buckliga blomkålsörat.

Bussen gjorde ett stopp i Örebro, men ingen gick på eller av. Färden fortsatte västerut på E18 mot Karlstad medan dagen sakta ljusnade.

En doft av kaffe spred sig i bussen och suget gjorde sig åter påmint. Hade någon erbjudit henne en kopp, och kanske till och med en cigarett, hade hon inte kunnat stå emot. Att hon slutat var ju bara något hon sagt för att det lät bra. Och för att det förväntades av henne.

Efter ytterligare någon timme svängde de in vid busshållplatsen i Karlstad och chauffören stängde av motorn. Hon tog med sig plånboken och gick fram.

– Hur länge pausar vi?

– En kvart, sade chauffören och drog med tummen och pekfingeret över den tjocka mustaschen. Men inte en minut längre, sedan går bussen.

– Okej, sade hon medan hon klev ut och gick i riktning mot Pressbyrån.

Bänkar gapade tomma och det var knappt någon trafik så här tidigt en lördagsmorgon.

Kassapersonalen plockade bland korvar, rostad lök och juicer som skulle säljas under dagen. På väggen bakom disken satt en stor tv-skärm som visade Nyhetsmorgon. En allvarlig min hos uppläsaren övergick till ett reportage om IS-svenskarna i Syrien och Irak.

Hon gick närmare för att kunna höra bättre, blev stående, stirrande på skärmen. Det varnades för obehagliga bilder och i nästa sekvens syntes en samlingsplats där reportern med tung stämma berättade att IS hade halshuggit människor som de ansåg vara otrogna.

Benen kändes med ens så tunga och munnen blev alldeles torr. Kunde det verkligen stämma?

Hon kände igen platsen från andra bilder och filmer hon sett på nätet, och längtan efter att få ringa Elias återkom än starkare. Hon ville fråga om det verkligen var sant det som just nu visades på tv:n, eller om det bara var ytterligare något som den svenska staten hittade på för att stoppa människor från att ansluta sig.

Men hon fick inte kontakta honom, inte just nu.

– Ska du ha något? sa den ljushåriga tjejen bakom disken och tittade undrande på henne.

Hon köpte en stor kaffe, en tändare och ett paket Marlboro Lights och betalade med kontanter. Med ryggen mot skyltfönstret drog hon upp luvan för att inte frysa och tände cigaretten. Njöt av kaffet och konstaterade att klockan hade hunnit bli strax efter åtta.

Nu var hennes föräldrar vakna. De trodde nog att hon fortfarande låg och sov, det var trots allt lördag, och de brukade smyga runt i lägenheten med viskande röster medan de hyssjade på hennes syster.

Förmodligen stod hennes mamma vid köksbänken och bakade bröd och förberedde en sen frukost till dem alla. Det knöt sig i magen på henne och hon slöt ögonen. Samtidigt som hon ville vara hos Elias, hon kunde faktiskt knappt vänta, ville hon inget hellre än att sitta hemma i köket med sin syster i knät och äta sig mätt på tekakor med smör och ost. Höra mammas och pappas förmanande babbel.

Chauffören kom ut från Pressbyrån med en kanelbulle i handen.

– Femton minuter går fort, nu rullar vi vidare.

– Kommer, sade hon och fimpade cigaretten.

Busschauffören hälsade nypåstigna välkomna och de lämnade tätorten bakom sig. De passerade ett Ikeavaruhus och andra större butiker, men därefter blev det snabbt skog på båda sidor om vägen. Och E18 blev smalare.

Till slut badade landskapet i sol, och även om träden än så länge bara hade små knoppar var det oändligt vackert. Hon såg sin pappa framför sig, han som redan flera gånger påtalat att maj var den bästa månaden på hela året.

Hon undrade om det kunde vara lika vackert där borta. Och även om det var det så, skulle de andra i familjen inte vara med. Det tjocknade i halsen på henne när hon tänkte på hur oroliga och ledsna de skulle vara om någon timme när de insåg att hon var borta och att hon inte ens hade lämnat något avskedsbrev som

förklaring. Tanken var svindlande och ett obehag tog plats i henne. Herregud, vad höll hon på med?

Det var inte för sent att ångra sig. Om hon valde att gå av vid nästa stopp och ta första bästa buss tillbaka till Stockholm kunde hon säga till vännerna, och till Elias, att det blivit krångel med passet vid gränsen. Och till familjen kunde hon hitta på att en vän hört av sig under natten och behövde hjälp med något. Att hon inte hade velat väcka dem, och att hon råkat glömma sin telefon någonstans och därför inte kunde höra av sig.

Busschauffören sänkte hastigheten och blinkade höger vid en mindre väg. Hon läste Knöstad på en vägskylt, men kunde inte minnas att det skulle vara några stopp på den här sträckan. Strax efter att de svängt av stannade bussen vid en större parkeringsplats och hon såg hur chauffören höjde handen till en hälsning till någon där ute.

Hon lutade sig åt sidan för att se och blicken fastnade på en mörk Volvo. Två manliga, uniformerade poliser klev ut och gick med målmedvetna steg mot bussen. Den äldre, som hade rödligt hår, höll i en svart mapp i läder och den yngre med skägg pratade i telefon.

Motorn på bussen stängdes av och dörrarna längst fram öppnades. Polisen med mappen pratade lågmält med chauffören och visade något som hon inte kunde se vad det var.

Var det ett foto på henne? Hur kunde de veta att hon satt på just den här bussen?

Hon kände att hon andades med öppen mun och försökte att inte flacka med blicken. Tyget på sätet var stickigt och handflatorna fuktiga. Tankarna for runt i huvudet och hon försökte förgäves formulera svar på frågor som poliserna skulle tänkas kunna ställa.

Hon ville rusa ut eller gömma sig på toaletten, men istället försökte hon se lika nyfiken och intresserad ut som de andra passagerarna.

Så greppade busschauffören mikrofonen och harklade sig.
– Vi gör ett kortare stopp för att hjälpa polisen.

– Med vadå? frågade en norrman som satt några säten framför henne.

Ingen svarade, men den yngre polisen började gå igenom bussen och såg granskande på resenärerna. Ett frasande ljud hördes från hans uniform när han närmade sig och hon blev åter medveten om sin egen andhämtning. Skulle han be henne följa med till deras bil direkt, eller skulle han kräva att få se hennes legitimation först?

Hon fingrade på passet i handväskan, samtidigt som hon mötte hans blick och log. När han bara nickade och fortsatte slöt hon ögonen och lutade huvudet mot nackstödet. Var det hennes osminkade ansikte som gjorde att han inte kände igen henne, eller ville han se hur hon reagerade?

Efter några sekunder närmade sig det frasande ljudet igen, denna gång bakifrån, men när hon öppnade ögonen var han redan framme hos chauffören.

– Vi beklagar att vi har orsakat en liten försening, sade den äldre polisen in i bussen, men vi söker efter en person som enligt tips skulle ha klivit på den här bussen. Nu är vi klara och ni kan fortsätta. Ni har inget att oroa er för.

Hon kände lättnaden över att poliserna inte letade efter henne, men det värkte fortfarande i bröstet. Ovissheten gnagde och hon längtade efter att någon skulle hålla om henne.

Klockan närmade sig tio och nu hade hennes föräldrar definitivt upptäckt att hon inte befann sig i sitt rum. Hon såg framför sig hur de ringde runt till alla de kom på. Men ingen skulle ha några vettiga svar. Vartefter skulle det skvallras och de skulle skämmas över vad deras dotter hade gjort. Skulle de någonsin förlåta henne?

Hon bet sig i underläppen och gick fram till busschauffören.

– När stannar vi nästa gång?

– Det är Töcksfors om cirka tio minuter.

– Är det sista stoppet innan vi kör in i Norge?

– Ja, men visst skulle du till Oslo?

Hon nickade försiktigt och gick tillbaka till sin plats. Tittade ut på skogen utanför fönstret.

Måndag 4 mars, 2024

1

Ljudet från ventilationstrummorna på skjutbanan mullrade dovt i bakgrunden. Armarna var utsträckta framför kroppen och greppet om kolven kändes stabilt. Tio meter längre fram hängde den bruna pappfiguren. Hennes blick vilade på kornet längst fram på vapnet, men konturerna suddades hjälplöst ut. Det var inte mycket att göra åt och hon försökte fokusera med all kraft. Ögonen sved medan hon kramade avtryckaren med pekfingret.

Så höll hon andan och avfyrade tre snabba skott mot målet.

Strax därefter rosslade den mekaniska anordningen och pappfiguren vek åt sidan. Tiden var slut och Hedvig sänkte vapnet, hölstrade och gick fram till tavlan.

Det var långt ifrån en träffbild som hon skulle ha accepterat förr om åren. Men även om hålen var mer spridda än hon trott var de ändå på rätt sida om linjerna, och då var det ju godkänt. Mer än så krävde hon inte av sig själv numera.

Hon tänkte definitivt inte ta på sig ett par vanliga glasögon på skjutbanan, som andra, äldre poliser gjorde när de genomförde sitt årliga kompetensprov. Det var inte bara det ovärdiga i att först ha glasögon på sig för att kunna se riktmedlen på vapnet, och därefter utanpå dem ett par skyddsglasögon. Det var ju också helt meningslöst att öva in ett beteende som aldrig skulle fungera om man tvingades skjuta i tjänsten. Som om man skulle ha tid att fumla fram ett par glasögon.

Hon tejpadе igen hålen i pappfiguren och började fylla upp med ny ammunition. En serie till med ett magasinsbyte som extra övning, sedan var det dags att runda av måndagskvällen.

Hon stod med lätt böjda knän och axelbrett isär, med fötterna på den grå gummin mattan och skulle precis göra en hastig mantelrörelse när telefonen i bakfickan började vibrera. Med en distinkt rörelse tryckte hon ned vapnet i hölstret och tog upp telefonen. I displayen stod det "Vakthavande befäl".

– Tjena, Hedvig, det är Olle, visst är det du som har utredningsberedskapen?

– Stämmer, sade hon.

– Det är inte fara för liv, fortsatte han, men några vägarbetare i Arvika har hört av sig och säger att de har påträffat mänskliga kvarlevor.

– Nu? sade Hedvig och tittade på klockan. Den hade redan hunnit bli en bra bit efter åtta.

– De jobbar tydligen dygnet runt med att reparera vägar som skadats i översvämningarna.

– Där ser man. Någon mer exakt plats?

– Väg 61, strax hitom Arvika.

– Och namnet på den som kontaktade oss?

– Niklas Hagström, han är någon form av arbetsledare eller chef. Han väntar på platsen tills vi kommer.

– Låter bra, fick du några fler detaljer?

– Inte så mycket, faktiskt, sade Olle. Det var lite hektiskt med andra inkommande jobb just när han ringde. Men så mycket förstod jag att han var angelägen om att få återuppta arbetet, han pratade om dyr, outnyttjad arbetskraft och tidsplaner som riskerade att spricka. Och så vidare.

Tiden verkade vara förbi när radiooperatörerna hade som rutin att försöka få ut så mycket information som möjligt från uppgiftslämnaren. Inte ens vad det var för kroppsdel eller i vilket skick den var i verkade ha intresserat Olle. Men det var kanske så de nya utbildades nu för tiden.

– Jag tar det, sade Hedvig. Är på skjutbanan, så jag kan ge mig iväg om tio minuter.

– Varför i hela världen är du på skjutbanan så här dags? sade Olle.

– Kompetensprov närmar sig, och min plan är att få fortsätta

vara beväpnad även efter det, sade hon. Du kanske borde följa med nästa gång?

– Det är så mycket man borde, mumlade Olle.

Hedvig sände en tanke till de tomma flyttkartongerna hemma i lägenheten i Haga som nu skulle få stå orörda ännu en kväll. Så många prylar var det kanske inte heller att stuva ner, men hon ville hellre viga de sista veckorna i Värmland åt att umgås med kollegorna än att packa och bära kartonger. Det kunde hon ju göra sista kvällen.

Hon stängde av ventilationen och anordningen som vände pappfigurerna. Sedan gick hon med snabba steg mot hissen. Tomhylsorna som var utspridda på golvet fick ligga kvar. Sopa upp efter sig kunde hon göra i morgon. Kände hon kollegorna rätt så skulle ändå ingen besöka skjutbanan före henne.

– Jag ringer arbetsledaren och säger att du är på väg, sade Olle. Vintern har kommit tillbaka så ta på dig ordentligt. Det ska bli rejält med minusgrader i natt.

Dagtid brukade det ta en knapp timme till Arvika. I kvällsmörkret och i det här vinterväglaget skulle det ta betydligt längre tid. Men om arbetsledaren verkligen hade funnit det han sade, mänskliga kvarlevor, var hon mån om att komma först till platsen.

Snötäcket och gatlamporna lyste upp det annars kompakta mörkret när hon styrde västerut mot E18. Vid Bergviks Köpcenter svängde hon av och tog sikte på väg 61 mot Arvika.

Efter ett och ett halvt års vikariat i Karlstad hade hon vant sig vid att köra på slingriga vägar, med ett ständigt flackande med blicken efter vilt i dikeskanterna, och med tallar och granar hängande ut över vägbanan. Långa stunder kunde passera utan mötande bilister och hon brukade nästan känna sig oövervinnerlig när hon färdades ensam på de små vägarna.

I mitten av april skulle hon vara tillbaka på den Nationella operativa avdelningen i Stockholm, så det var bara att passa på att njuta av den lugna trafiksituationen, innan hon återigen behövde ställa in sig på Stockholmsköer och elsparkcyklar.

Hon höjde volymen på P4 Värmland medan hon lät tankarna vandra iväg till den knapphändig informationen som Olle förmedlat. *Mänskliga kvarlevor.*

Efter en tid utan skydd för väder och vind kunde kvarlevor från djur påminna om människors, och ibland gick det inte att avgöra på plats vad som var vad. Men någonting kring fyndet tycktes ändå ha gjort att arbetsledaren verkade vara säker på sin sak, att det tillhörde en människa, vilket å sin sida inte betydde att ett brott var begånget. Det fanns gott om äldre, dementa människor, eller suicidala, som kunde försvinna och påträffas långt senare av svamp-plockare eller skogsvårdare – eller vägarbetare.

Hedvig passerade Kil och såg att temperaturen nu var nere på minus elva. Hon saktade ned, grävde i handväskan och fick fram både glasögon och telefon. Om det här ärendet drog ut på tiden skulle de behöva göra om planeringen för morgondagens utredningar, så det var lika bra att ge Inger en förvarning om detta redan nu.

Enhetschefen svarade omedelbart.

– Hej, sade Hedvig, jag är på väg till Arvika.

Så återberättade hon vad hon fått veta om fyndet vid vägarbetet, vilket i och för sig inte var så mycket.

– Kunde du inte skicka dit någon som bodde närmare, sade Inger, så hade du sluppit köra åtta mil i permafrost?

– Har man beredskap så har man, och ska jag vara ärlig så hade jag inte så mycket annat för mig. Jag gör en första bedömning så får vi se.

Givetvis hade hon kunnat höra sig för bland utredarna som bodde i Arvikaområdet. Men att vara först på en brottsplats betydde också åtskilligt för förståelsen för det fortsatta utredningsarbetet. Och om det här nu var ett brottsfall kunde det finnas mängder med svar att finna om det var en erfaren utredare som gjorde förstahands-åtgärderna.

– Det har inte inkommit några anmälningar om försvunna personer i närtid, vad jag vet, sade Inger. Men det kan ju röra sig om en hemlös som ingen hunnit börja sakna än.

– Finns det ens hemlösa i Värmland? sade Hedvig.